

1

En låda runt rören

DE VÅGRÄTA RÖREN under taket trollas bort med hjälp av en låda. Den snickras av mdf-skivor och fästs med lister på väggen och i taket.

2

Klinker på golvet

GOLVET SKA VARA LÄTTSTÄDAT och hålla länge. Då kunde det inte bli annat än klinker. Här valdes sandfärgade plattor.

3

Vita väggar

ATT MÅLA VÄGGARNA betyder mycket. Det går snabbt och är lätt, men först skrapas lös färg bort och hål fylls igen med lättspackel.

[efter]

[före]

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Det svåraste är antagligen att lägga klinker. Har du erfarenhet av det är resten lekande lätt.

TIDSÅTGÅNG:

Räkna med 2-3 veckor totalt.

PRISBILD:

Material och hyra av maskiner gick på cirka 6000 kr. Klinker köptes på rea för 129 kr/m².

JURIDIK

Att bo i källaren.

Du har lov att bo i källar- och suterrängvåningar om rumshöjden är minst 230 cm och om det finns fönster i rummet. Övriga rum i källaren är förråd.

När korkplattorna lossnade fick ägaren nog. Det var dags att renovera!

Från mörk källare till Ljus och fin

Dölj rören, lägg klinker på golvet, måla om tak och väggar och sätt upp halogenlampor. Det är receptet när en trist och mörk källare ska bli ljus, fin och inbjudande.

Källaren är sällan det första som renoveras när familjen har skaffat hus. Nej, den får vänta tills det blir nödvändigt, och i mellantiden fungerar den bara som förråd. Så var det också i detta hus. Men till slut tröttnade familjen på "fartränderna" på väggarna, de lösa korkplattorna och den flagande färgen.

Renoveringen kostade cirka 6000 kr och för pengarna fick man nytt klinkergolv, målat om väggar och tak, köpt halogenbelysning och snickrat en låda för lampor och rör. Resultatet var fantastiskt. Från att ha varit en mörk och trist källare blev den ljus, fin och inbjudande. För att lyckas med

arbetet är det viktigt att det planeras noga. Måla väggarna innan du lägger golv (för att inte spilla färg på det nya golvet), liksom du bör sätta upp lådan runt rören innan du målar väggar. Planeringen innebär också att man ser till att allt material finns tillgängligt, och att man har de verktyg som behövs. Så här utfördes arbetet:

1. **Korkplattorna tas bort** och golvet jämnas till så det blir plant.
2. **Taket** spacklas och målas.
3. **Lådan** runt rören sätts ihop.
4. **Väggarna** lappas och målas.
5. **Klinker** läggs på golvet.
6. **Lister och foder** i rummet målas.

Nytt klinkergolv, nymålade vita väggar, inbyggd halogenbelysning och inga rör under taket. Källaren blev som ny för cirka 6000 kr.

Rören under taket är borta och tre halogenlampor ger fint ljus.

1

En låda runt rören

DE VÅGRÄTA RÖREN under taket byggs in i en låda och samtidigt passar vi på att bygga in halogenlampor. Lådan smälter ihop med vägg och tak och lamporna ger bra ljus.

Det samlas mycket damm på de vågräta rören under taket, och rören är dessutom tämligen dominerande. Det är emellertid lätt att dölja dem.

Här används mdf-skivor. De är starka, stadiga, lätta att såga och kan snabbt och lätt målas. För att fästa dem skruvar vi först fast 22 x 44 mm lister på väggen och i taket. Det blir mycket enklare att skruva fast skivorna i listerna än att använda

diverse beslag. Den undre delen är som gjord för montering av halogenlampor. Vi monterar därför en sats lampor bestående av tre spotlights och en transformator. Det får man själv göra så länge sladden bara ska stickas in i vägguttag.

När lådan, som egentligen bara består av två sidor, är klar målas den med samma färg som används till fönster, lister och foderlister.

DETTA HAR ANVÄNTS

12 mm mdf-skiva:

- 2 fronter (A) à 16 x 240 cm
- 2 bottenar (B) à 35 x 240 cm

22 x 44 mm lister:

- 4 tak- och vägglistor (C) à 240 cm
- 1 vågrät skarvlist (D), 30 cm
- 1 lodrät skarvlist (E), 13 cm

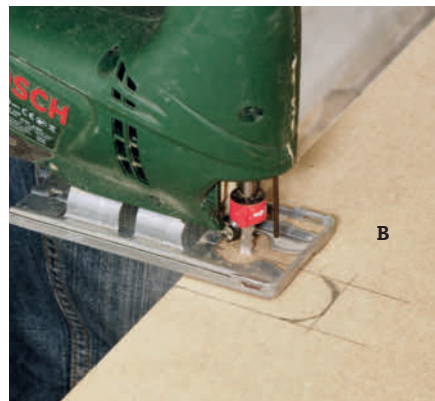
Dessutom:

- 3 halogenspots i en sats (F)
- 3,5 x 40 mm skruvar
- 5,0 x 60 mm skruvar
- Pluggar
- Grundfärg
- Akrylatfärg

Snickra en låda

1 Måtten på lådan beräknar du med hjälp av tumstock och vattenpass. Undersidan av rören ligger inte på samma nivå, så det gäller att tänka sig för när man mäter. Det ska också vara plats för halogenbelysningen i lådan.

5 Botten (B) sågas till. Eftersom väggar i en källare sällan är plana, är det bäst att ta flera mått mellan fronten och väggen och överföra måtten till botten. Markera också var du ska göra urtag för rör eller kablar och såga ut med sticksåg.

Lådan målas

1 Den färdiga lådan målas – men först har vi passat på att laga väggarna (det kan du läsa om längre fram i artikeln). Du kan måla lådan när väggarna har målats eller precis innan väggarna målas. Grunda, lät torka, slipa och måla i två omgångar.

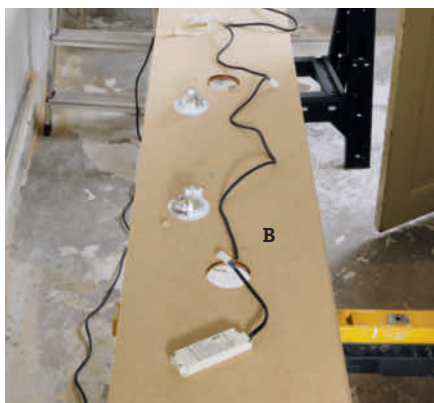
2 Listen (C), som fronten (A) ska skruvas fast i, fästs i taket. Framkanten på listen ska placeras så att alla rör får plats. Vi väntar med att såga till fronten tills taklisten är på plats.

3 Fronten (A) sågas till och sätts fast på framsidan av listen (C) med 3,5 x 40 mm skruvar. Är frontskivan inte tillräckligt lång, skarvar du två skivor över en list (E).
TIPS: Taket är sällan plant så det kan bli nödvändigt att figursåga fronten upptill.

4 Vägglisten (D), som botten (B) ska monteras på, placeras så att underkanten hamnar i nivå med underkanten på fronten. Med hjälp av ett vattenpass sätts märken på väggen.

6 I botten görs hål för det tre lamporna med hålsåg. Börja med att lägga ut lamporna, transformatorn och sladdarna så att du är säker på var du ska göra hål. Tejpa fast sladdarna, så blir de liggande även medan skivan monteras.

7 Lyft upp botten. Du kan klara det själv om botten inte är för bred eller lång. Såga till ett par stödlister (G), som sätts i spänn under botten och håller den på plats medan du skruvar. Halogenlamporna kan skjutas in från den öppna kortänden.

8 Botten (B) skruvas fast i listen på väggen och i kanten på fronten (A) samtidigt som stödlisen pressar upp den. Använd 3,5 x 40 mm skruvar. Förborra längs kanten så går det snabbare att dra i skruvarna i kanten på fronten.

2 Täta springor med akrylfogmassa. Klicka ut en fin sträng i skarven och släta till fogmassan. Det är bäst att använda en smidig spackel eller mjuka plastbrickor, men det går även att pensla fogen slät med pensel som doppas i vatten.

3 När fogmassan har slätats till är det dags att måla den sista gången, och då gör det inget om det kommer färg på fogen. Akrylfogmassa kan nämligen målas över med önskad färg.

4 De tre lamporna trycks fast i respektive uttag och klickas sedan fast i hålen. Sladden dras till ett vägguttag.
VIKTIGT! Du får inte på något sätt ändra en färdig sats. Transformatorn ska vara lättåtkomlig utan hjälp av verktyg.

Sandfärgade klinker sprider
ljuset från halogenlamporna och
medverkar till intrycket av ett
ljus och inbjudande källarrum.

2

Klinker på golvet

LÄTT UNDERHÅLL och lång livslängd kännetecknar klinker, som finns i flera tjocklekar, färger och storlekar. Här valde vi plattor i mellanstorlek, som är lätta att lägga.

Förra gånger källaren fräschades upp var nog i början på 70-talet. Det var nämligen då det var populärt med korkgolvet. Korkplattorna har blivit mörka och flera har lossnat längs kanterna, vilket gör att det är svårt att hålla golvet rent.

Det viktigaste kravet på det nya golvet är att det ska vara lätt att hålla rent. Det ska dessutom hålla i många år och det får gärna vara ljus. Med sådana krav pekar valet på klinker, och vi hade tur. Ett parti plattor på 20 x 20 cm såldes på rea för endast 129 kr per kvadratmeter.

Plattor i den storleken kräver ett plant underlag för att ligga snyggt. När de

gamla korkplattorna hade tagits bort och limresterna skrapats bort, visade det sig att golvet var rätt plant. Vi fann en svacka, och den fylldes med självnivellerande spackelmassa. Skulle vi ha valt ett flytande golv, t.ex. lamellparkett, hade det varit nödvändigt att lägga spackelmassa på hela golvet. Här fortsatte vi med kakelfix (som också jämnar till golvet).

Man måste nästan alltid skära en del plattor, och det ser snyggast ut om man skär lika mycket i de två yttre raderna vid var sin vägg. I så fall börjar man läggningen mitt i rummet och fortsätter ut till sidorna och avslutar med tillskärning.

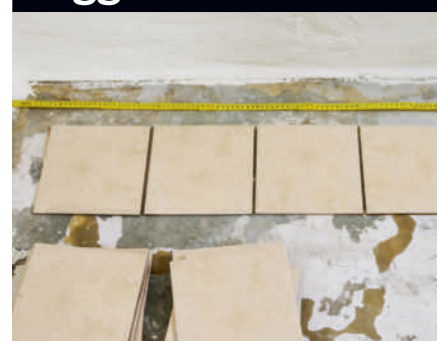
Golvet görs plant

Allt från kofot till spade
kan användas när
korkplattorna ska bort.

1 De gamla korkplattorna tas bort. Det är inte så svårt – i varje fall inte här. De flesta lossnade när kofoten trycktes in. Om några plattor sitter hårt kan de lossas med spackel (eller stämjärn) och hammare.

Lägg hela klinker

1 Lägg en rad hela klinker löst i rummets längd och en på bredden. Men först när massan har härdnat. Prova var de ligger bäst och försök räkna ut hur du ska få minsta spill.

TIPS

Undvik smala remsor längs väggarna. Lägg ut plattorna i en rad på prov. Blir det mycket skärning flyttar du raden en halv platta åt ena hållet. Kolla sedan med en ny provrad vinkelrätt mot den första hur det kommer att se ut vid de två andra väggarna. Även nu ska du kanske flytta plattorna en halv rad.

WWW

Trappan fick också en omgång. Här fanns källartrappan i ett annat rum, så vi visar inte slipningen av den. Läs mera om slipning av trappor på vår hemsida: www.gds.se

2 De sista ojämnheterna kan slipas bort. Här hade vi hyrt en kantslip för att fräscha upp trappan ner till källaren, så med grovt slippapper på den kunde den slipa golvet plant.

3 De få svackorna i golvet fylls igen med självnivellerande spackelmassa. Den blandas noga med vatten efter anvisningar på förpackningen. Det är svårt att blanda den på känn!

Piggrollern är bra när man ska fördela golvmassan.

4 Blandningen hälls ut där svackan är djupast och därefter flyter den själv ut och fyller igen svackan. En tjockflytande massa kan hjälpas på traven med en tandspackel eller piggroll (som proffs brukar använda – se infällt foto).

Sätt en skruv i en plugg så kan du fästa snöret.

2 Markera var den första raden ska placeras och spänn sedan ett snöre att lägga längs. Det är en fördel att börja mitt på golvet och arbeta ut mot sidorna. Ev. tillskärningar hamnar då närmast väggarna där de inte syns så mycket.

3 De första plattorna stryks med kakelfix på baksidan. Sedan är det enklare att lägga fixet på golvet. Lägg på fixet med spackel och dra sedan med tandspackel genom det. Vi använder här 13 mm tandspackel.

4 Fogbredden styrs med fogsnores medan vi lägger den första raden. Vi tycker att det är lagom med en 5 mm bred fog till plattorna som är 20 x 20 cm. Tryck fast varje platta med en lätt vridning och se till att de ligger på rak linje.

5 När den första raden är klar, arbetar man sig ut mot sidorna. Kakelfixet läggs först på med spackel så att det fäster överallt på golvet. Därefter drar man med tandspackeln, som hålls i cirka 60 graders lutning, genom fixet.

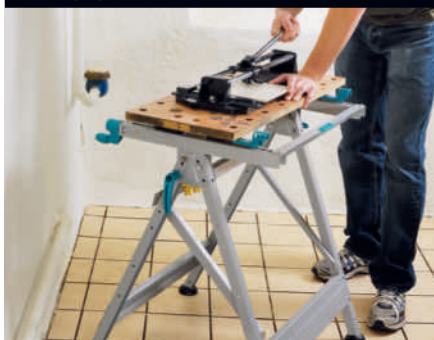

6 Det krävs rutin att lägga fix på en stor yta. Nöj dig med att lägga ut för 4–5 klinker, dra igenom med tandspackel och lägg plattorna på plats. Läger du kakelfix på för stor yta hinner den kanske bilda hinna, bli grå, och då duger den inte.

7 Fortsätt med hela klinker så långt som möjligt. När det återstår en smal remsa mot väggarna stoppar du. Om läggningen tar tid kan fixet bli lite för trögt. Lyft då och då en platta när du har lagt för att se om fixet har fördelats på hela plattan.

Lägg skurna klinker

1 Remsorna längs kanterna lägger vi sist och när kakelfixet har härdat under de lagda plattorna. Då kan vi flytta in en arbetsbänk och på den placerar vi en kakelskärare. Den delar en platta på ett par sekunder och utan att det dammar.

2 De plattor som ska läggas runt ett utåtvänt hörn eller hinder skärs till med vinkelslip. Det gör vi utomhus för det dammar otroligt mycket. Men skärningen går lätt. Spänn fast klinkern.

3 De smala bitarna längs väggarna stryks på baksidan med kakelfix. Det är mycket lättare. Det är nämligen svårt att hålla tandspackeln i rätt vinkel längs väggarna. Tack vara fogsnöret håller vi samma fogbredd överallt.

Fogarna

Fogbruket pressas ner i fogarna när du för gummispackeln diagonalt över fogarna.

1 Golvet ska fogas med särskilt fogbruk när kakelfixet har härdat (det tar cirka ett dygn). Här har vi valt en ljus fogmassa, och den blandas enligt tillverkarens anvisning. Fördela den med gummispackel och se till att fogarna fylls.

2 Överflödigt fogmassa tvättas bort med vatten och ren svamp. Men vänta ett par timmar efter fogningen så att fogmassan hinner härda lite. Är den för mjuk fördärvar du den. Massan sjunker till botten i spannen när svampen sköljs.

MATERIAL

Välj rätt fogmassa/-bruk.
Leta efter en färg som matchar den valda klinkern – antingen en som är ton i ton eller en som är en ren kontrast. Välj sedan om massan ska ge en slät fog (som är lätt att hålla ren) eller om du vill ha en grovkornig fog.

När fogmassan har härdat, poleras alla klinker rena med torra trasor så att den gråvita beläggningen försvinner.

Vita väggar

ATT MÅLA VÄGGARNA gör susen. Det är lätt och resultatet syns genast. Det som tar tid och som kan vara besvärligt är att ta bort gammal färg och att jämna till väggarna.

Om du inte har tid, ork eller lust att göra annat så är det källarväggarna du ska satsa på. Insatsen är relativt liten men effekten är stor.

De putsade källarväggarna är inte så släta och jämna som väggarna i vardagsrummet, men det behöver de inte heller vara. Det är tros allt både charmigt och läckert med ett rustikt stuk på väggarna. Det viktigaste är väl att fylla igen hål och

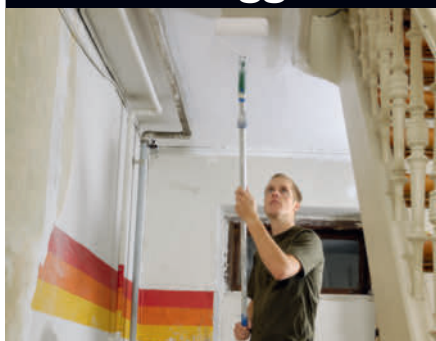
sprickor och sedan att ta bort lös och flagande färg. Om väggarna har målats med kalk- och limfärg ska de tvättas så att färgen försvinner.

Innan färgburk och rulle tas fram bör också taket ha gjorts klart, så att det inte rinner färg på de nymålade väggarna. Det passade vi på att göra samtidigt som vi gjorde lådan runt rören och byggde in halogenlamporna i lådan.

3

I stället för "fartränder" i flera olika 70-talsfärger dekorerar vi de nymålade väggarna med tavlor.

Tak och väggar

1 Det första vi gjorde var att måla taket, och det var innan vi snickrade en låda till rören och halogenlamporna. Genom att börja med taket slipper man maskera så noga. Lös färg skrapas bort, skador spacklas – sedan målar du.

2 All lös färg på väggarna skrapas bort. Plastfärgen, som hade använts till ommålningen på 70-talet, kunde lätt dras loss, eftersom den aldrig hade fått bra fäste på de gamla kalkmålade väggarna.

När kalkfärgen är våt skrapas den lätt bort.

3 Kalkfärgen måste bort. Först skrapar du, sedan borstar du. Det stänker och är kladdigt, men måste göras. **TIPS:** När du inte får bort mer kalkfärg, låter du väggen torka och grundar den med en primer. Då fäster den nya väggfärgen.

4 Om det finns hål eller skador, ska de lagas. Beroende på skadornas omfattning kan det göras med t.ex. Husfix eller kakelfix. Är det stora skador, ska du blanda ett riktigt bruk. Fukta väggen innan du lägger på lagningsbruket.

En planslip med grovt slippapper kan användas för att jämna till övergången.

5 Lagningsbruket slätas till med filt- eller skumbräda när bruket har fått sätta sig några minuter. Tryck ytterst lätt och putsa med cirkelrörelser tills lagningen är i plan med väggen. Ska du tapetsera drar du med slät spackel över lagningen.

6 Väggarna målas med vanlig väggfärg, men är det en yttervägg kan du använda silikatfärg. Färgen läggs på med rulle och förlängningsskaft. Vill du ha helt släta väggar ska du kanske först sätta upp gipsskivor och glasfiberväv.